

Quinze anys de .cat

«El país ha passat de treure pit per una conquesta envejada a caure en una mena de desconcert sobre la utilitat de la matrícula catalana a Internet»

La victòria del 15 de setembre de 2005 de la candidatura del domini .cat ha proporcionat els quinze anys més exitosos de la llengua catalana a nivell internacional gràcies a la globalització d'Internet. El triomf col·lectiu de la comunitat lingüística i cultural catalana a la xarxa s'ha anat convertint, al llarg dels últims anys, en una fita no prou reivindicada que coincideix amb la pèrdua d'autoestima que s'està instal·lant en sectors dirigents, intel·lectuals i activistes de Catalunya. El país ha passat de treure pit per una conquesta envejada per altres nacions sense estat europees, que ja brindarien per disposar dels 108.448 dominis registrats del .cat, a caure en una mena de desconcert sobre la utilitat de la matrícula catalana a Internet per la irrupció de xarxes socials i aplicacions mòbils alienes a la web i pel complexament sobre la manca de continguts audiovisuals en la nostra llengua als monstres d'Internet i les plataformes digitals.

Ara que els catalanoparlants havíem demostrat que guanyar era possible -el .cat és el primer domini d'Internet que representa una comunitat lingüística- i que un ús potent, transversal i intel·ligent de la web era la via per salvar la llengua i unir el diccionari amb un "passaport digital" propi, ara que fa quinze anys d'aquella fita espectacular de l'obtenció del .cat, es produeixen fets preocupants que podrien contribuir a devaluar la conquesta catalana a la xarxa.

Inexplicablement, lluny d'aprofitar el .cat com a pal de paller a partir del qual seguir bastint una comunitat lingüística i cultural dinàmica i emprenedora a Internet que superi límits administratius autonòmics i estatals i que eludeixi conflictes polítics del món analògic, el relat sobre la presència catalana a l'esfera digital es veu enterbolit pel pessimisme i el caos que prolifera en determinades xarxes socials absolutament viciades per la discussió política i partidista.

Avui impera la idea que la xarxa és el pitjor dels escenaris per a la concòrdia, el diàleg i la meritocràcia, mentre ningú -o molt pocs? es dediquen a recordar que hi va haver una època en què l'enginy, la intel·ligència col·lectiva, la discreció, l'activisme ben entès i la diplomàcia van ser determinants per convertir la llengua i la cultura catalanes en la primera a nivell mundial a disposar d'un domini propi a Internet, el "passaport virtual" de la nació cultural completa.

Si fa quinze anys Internet era conversa, llibertat i transparència, espai per a la discussió enriquidora i l'esperit col·laboratiu més sa, avui -i més després de l'evolució del conflicte polític derivat de l'anomenat Procés? estem situats en un terreny enfangat fruit de la proliferació d'eines que han anat restant protagonisme a la web i, de retruc, que obliguen el domini .cat a repensar-se mirant al futur. La tendència generalitzada a la baixa dels dominis d'Internet no té, en el cas català, el mateix patró de comportament, de tal manera que la lenta caiguda dels registres d'adreces d'Internet (url) no es produeix entre els usuaris de parla catalana. Això, però, no només no és una invitació al conformisme per a la Fundació .cat, que gestiona aquest domini i també el .bcn -amb 5.750 registres-, sinó un estímul per ampliar l'oferta de serveis més enllà de les url's de webs. L'actual patronat de .cat, format per entitats de pes com l'Institut d'Estudis Catalans, el Futbol Club Barcelona, la Federació Lull o la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), treballa amb l'objectiu de convertir el domini en el puntal de la Internet catalana i de contribuir a afrontar els reptes de la comunitat lingüística, cultural i emprenedora més enllà de la web, abarcant el món de les aplicacions i les plataformes digitals, on la llengua encara té molt de recorregut per davant.

Quan fa 15 anys un grup d'activistes i internautes capitanejats per personalitats de la xarxa com Amadeu Abril i Manel Sanromà o l'advocat Jordi Alvinyà van saber reconduir el fracàs de la campanya pel domini territorial .ct -reservat als estats? i enfocar-ho al primer domini lingüístic i cultural de tres lletres del món -el .cat, després de superar les reticències de l'ICANN perquè "cat"

vol dir gat en anglès? amb el suport i complicitat d'un dels pares d'Internet com Vinton Cerf, l'esfera digital girava a l'entorn de la web i dels blogs. Unes eines que generacions joves d'usuaris addictes a xarxes com Twitter, Tik Tok, YouTube o Instagram no tenen avui la percepció que siguin necessàries ni imprescindibles, ni molt menys que les url's d'aquestes pàgines contribueixin a ampliar la presència catalana al món i a internacionalitzar aquesta comunitat pionera i innovadora.

Lluny queda la proclama *The Web Is Dead* de la revista Wired (agost de 2010), però durant l'última dècada el .cat s'ha consolidat amb un 84,16% de taxa de renovació i ha guanyat prestigi internacional entre els dominis de la seva categoria. La fundació que el gestiona també ha assumit el .bcn per a la capital, i les accions d'ajut i suport al teixit empresarial de proximitat i als actors culturals s'han connectat amb la missió fundacional de l'entitat. La Fundació .cat treballa perquè més enllà de Catalunya el domini sigui assumit al conjunt de territoris de parla catalana, i que la presència arreu del món de catalanoparlants s'aixoplogui sota aquesta matrícula pròpia.

Una tasca que, en el context polític tens dels últims anys, ha merescut un accent especial en el tarannà independent i no governamental del domini ni de la fundació que el gestiona, privada i sense ànim de lucre. No obstant això, el tancament de 19 pàgines web de contingut relacionat amb l'1-O va dur la Fundació .cat a defensar judicialment els drets i llibertats en l'àmbit digital, per evitar abusos policials i judicials -120 webs tancades per altres registradors- que vulneraven els paràmetres democràtics del nostre entorn europeu i per garantir la seguretat jurídica dels propietaris dels dominis.

L'observatori del .cat i els mesuradors del trànsit dels mitjans i les pàgines en català aporten informació positiva sobre la vitalitat de les webs sota el domini aconseguit fa quinze anys. En el cas de la televisió i la ràdio pública, l'impacte entre la comunitat internauta de Catalunya ha superat el 50% de la població internauta durant els últims mesos. Però el repte de la Fundació mirant al vintè aniversari és contribuir a augmentar la presència del català en grans plataformes audiovisuals de fora de l'Estat i internacionalitzar la llengua en les eines globals que actuen sobre les comunitats lingüístiques amb una lògica estricta de mercat i negoci.

De la mateixa manera que el 15 de setembre de 2005 la Corporació d'Internet per a l'Assignació de Noms i Números (ICANN en anglès) aprovava una candidatura presentada per noranta entitats de Catalunya, País Valencià i Illes Balears, amb el suport de 68.000 signatures de ciutadans dels territoris de parla catalana, i la subtil complicitat del govern espanyol de José Luis Rodríguez Zapatero i del seu ministre d'Indústria, José Montilla, ara la fita és encara més complicada: seduir i conquerir empreses d'arreu del món perquè introdueixin el català a les seves plataformes i que tractin una comunitat de més d'11 milions de catalanoparlants com un potencial mercat atractiu al marge de divisions administratives autonòmiques o estatals i en una lògica global que esdevé oportunitat si se supera el pensament depriment sobre la fi de la llengua catalana per culpa d'aquests monstres digitals allunyats de Barcelona o Madrid.

L'exposició que aquest dimecres s'inaugura al Palau Robert de Barcelona pel quinzè aniversari del .cat estarà també accessible en línia i voltarà per tot Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, aprofundint en l'ànima que hi ha darrere d'una comunitat transversal i activa de 108.448 pàgines web en llengua catalana, amb la mirada posada en el futur del català a Netflix, HBO i Disney (audiovisual); Amazon (web); Alexa i Siri (assistents de veu); i Seat, empresa que acaba d'obrir pàgina amb .cat però que tindrà molt a dir amb l'assistent al cotxe en català. Un objectiu tan ambiciós -tenir presència en català a les pantalles i els assistents de veu del major nombre de 'players' possible- com el del visionari Amadeu Abril que, amb l'ajut del gurú d'Internet Jon Postel, va saber canviar el diccionari (.cat) pel passaport (.ct) quan va detectar que la campanya reivindicativa dels primers anys s'estimava contra el mur de l'Agència de Manteniment per a l'estàndard 3166 (els codis de països) de l'Organització Internacional per a l'Estandardització (ISO). Per als reptes d'aquesta dècada, caldrà la mateixa ambició, discreció, diplomàcia i obstinació que la societat civil va saber aplicar quinze anys enrere aprofitant buits i esclatxes governamentals.